

Kedves Kollégák!

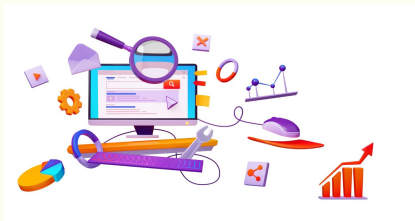
**Alább küldjük a VIMOSZ hírlevelének 2024. évi
negyedik
számát.**

Dr. Böröcz Lajos

Hírlevél

2024. február 7. 20. évfolyam 4. szám

Szövetségi hírek

- FEB1
- Januári Turisztikai Konjunktúra Index

Tag- és társszervezeti hírek

- MNB konjunktúra felmérés

Nemzetközi hírek

- Javuló európai kilátások
- Háború a statisztikával

Uniós hírek

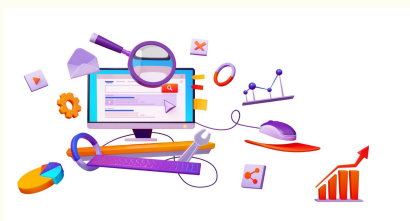
- Elvárások az új európai vezetés számára

- Az egészségesebb étkezésért
- Német bérek
- A munkaerő kereslet alapján még sincs vész
- Német index
- Marriott
- AI - MI
- Lefelé indult?
- Igazán igényes vendéglátó
- A McWin továbbra is nyerő
- Kolbász siker
- Ezévi trendek
- Mégis az OTÁk?
- Puck mondja
- Trendek az Accor szerint
- Bye-bye pubs
- Elismert turizmus
- Veszélyes szakma
- Randstad - HORECA
- Tolják a bringát
- Fogyasztóvédelem a repülésben
- Zöld viták

Szövetségi hírek

FEB1

Szövetségünk bekerült a Turizmus.com 2023-as top 50 szereplője kiadványába a szakmai szövetségek kategóriában.

Januári Turisztikai Konjunktúra Index

A TKI index 2024. januárban +3 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket

enyhén javulónak érzékelik. Az index értéke 9 ponttal nőtt az év első hónapjában (mely az index mérésének kezdete óta a második legnagyobb növekedés), ezzel jelentősen, 21 ponttal haladja meg az egy évvel ezelőtti értékét. A szálláshely-szolgáltatásban jelentősen nőtt az index, míg a vendéglátásban közepes mértékben, az egyéb turisztikai szektorban pedig kis mértékben emelkedett. A szálláshely-szolgáltatásban ezzel megközelítette a mindenkori legmagasabb értékét, míg a vendéglátásban a pozitív elmozdulás ellenére még mindig nem érte el a semleges szintet (0 pontot), amely felett legutóbb még 2022. júniusban állt az index értéke. A TKI index

januárban magasabb volt a GKI EU számára végzett konjunktúra kutatásában mért szolgáltatási szektor konjunktúraindexénél (-1 pont). Emellett meghaladta a nemzetgazdasági átlagot képviselő GKI üzleti bizalmi indexet (-8 pont), valamint jelentősen meghaladta az építőipar (-17 pont) és a kereskedelem (-16 pont) indexét. Amennyiben a 2024. januári TKI indexet összevetjük az egy évvel korábbival (2023. január), jelentős javulást tapasztalunk. Igaz ez egyrészt a szektor mindhárom alszektorára, másrészt minden méretcsoportra, harmadrészt pedig a TKI index mindegyik alindexére. A turisztikai cégek 63%-a működési költségek növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan, e költségnövekedés átlagosan 22%-ot tett ki. A cégek 56%-a számolt be szolgáltatási árainak növekedéséről az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan. Az áremelkedés átlagosan 11%-ot tett ki. Vagyis a működési költségek és a szolgáltatási árak emelkedése közötti olló januárban kissé nyílt. A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest a szállásadók 53%-a növekedést, 15%-uk pedig visszaesést vár a vendégéjszakák számában (a többiek nem várnak változást). A vendéglátásban működők közül 29% vár vendégforgalom növekedést az előző év azonos időszakához képest, míg 27%-uk visszaesést vetít előre, míg az egyéb turisztikai szektorban ezek az arányok 33%-ot, illetve 6%-ot mutatnak.

Tag- és társszervezeti hírek

MNB konjunktúra felmérés

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) kiemelt feladatának tekinti, hogy megismerje és folyamatosan nyomon kövesse a magyar vállalati szektor gazdasági helyzetét és kilátásait. Ennek kapcsán az MNB rendszeres konjunktúra felmérést végez a hazai

vállalatok körében. Szövetségünk támogatta az MNB munkáját eddigi felméréseik lebonyolításában. Együttműködésünknek köszönhetően a válság kezelését célzó intézkedések kidolgozásánál a jegybank vezetői több ezer vállalat válaszait ismerhették meg. Eddigi felméréseik eredményei megtalálhatók az MNB honlapján. Ezen a [linken](#) keresztül pedig elérhető a rövid kérdőív, melynek kitöltésére a hazai vállalati szektor szereplőinek **2024. február 16-ig** van lehetősége.

Külföldi hírek

Javuló európai kilátások

A Spanyol Turisztikai Hivatal, a Turespaña legfrissebb adatai szerint kiderült, hogy a Spanyolországba irányuló nemzetközi járatokra 2024 februárjában tervezett összes ülőhely száma 7,2 millióra emelkedett. Ez a szám 16,4%-os növekedést jelent 2023 azo-

nos hónapjához képest, amikor a kínált összes ülőhely 6,2 millió volt. A 2024. februári ülőhelyszám-előrejelzéseket a 2023-as év azonos időpontjának számaival összevetve ez a spanyol elsődleges küldőpiacok erőteljes teljesítményét mutatja. Az Egyesült Királyság figyelemre méltó, +12,4%-os növekedést mutat, Németország jelentős, +14,8%-os, Olaszország pedig +22,7%-os növekedéssel követi.

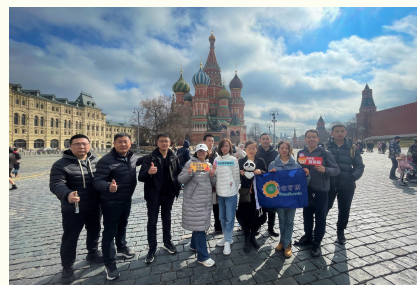
Spanyolországon kívül több ország is gyorsuló növekedést tapasztal a 2024 februárjára tervezett úti céljainál. Lengyelországban 90%-os növekedést, míg a Cseh Köztársaságban és Ausztriában jelentős, 72%-os, illetve több mint 36%-os növekedést tapasztaltak. Emellett az olyan feltörekvő piacok, mint Írország, Kolumbia és Törökország is hozzájárulnak a pozitív kilátásokhoz, mindegyikük jelentős, több mint 20%-os növekedést könyvelhet el februárra (Schengenvissainfo).

Háború a statisztikával

Meglepő módon az orosz turisztikai statisztikai adatokat az orosz állami titkos szolgálat, az FSZB tette közzé. Az adatok szerint jelentős emelkedés történt a külföldi turisztikai látogatások számában, 670.700 külföldi látogató érkezett

Oroszor-

szágba 2023-ban. Ez háromszorosa a 2022 évi számnak. A látogatók csaknem egyharmada Kínából érkezett, számukra a csoportos utaknál vízummentességet vezettek be. A kínai utazók háromszorozódása után a német és török beutazók megduplázódása volt a leglényegesebb változás, a top 5-be még az Egyesült Arab Emírátsokból és Türkmenisztánból érkezők kerültek. A turisztikai látogatószám és a külföldiek határátlépése egy egymástól nagyságrendekben eltérő szám, hiszen ez utóbbi 15,4 millió volt. Az Orosz Utazási Irodák Szövetsége, az ATOR a 2023 évi külföldi utazók számát 580 000 főre becsülte. Iparági szakértők szerint 2024-re népszerűsödhet az Oroszországba utazók száma, jórészt a

legyengült rubelnek köszönhetően, de komoly segítségnek ígérkezik a könnyített új e-vízum is.

Az egészségesebb étkezésért

A Compass Csoport iskolai étkeztetéssel foglalkozó vállalata, a Chartwells új jelentést tett közzé "Fuelling Young Minds" címmel, amely kiemeli az iskolai ételmisszer-oktatás fontosságát, hogy a fiatalabb generációkat olyan fontos információkkal

lássa el, amelyek segítségével megalapozott döntéseket hozhatnak az ételmisszerekkel kapcsolatban.

A National Child Measurement Programme adatai azt mutatják, hogy Angliában a négy és öt év közötti gyermekek közül több mint minden ötödik (22,3%), a tíz és 11 év közötti gyermekek közül pedig több mint minden harmadik (37,8%) túlsúlyos vagy elhízott. A Chartwells új digitális "Spotlight Session" ajánlatot indít. A Beyond The Chartwells Kitchen program részeként az általános iskolák számára szervezett új digitális workshopok célja, hogy a partneriskolákban a lehető legtöbb diákot elérjék, és "szórakoztató és izgalmas módon" bővítsék ismereteiket. A "Spotlight Sessions" célja, hogy az iskolák rendelkezésére bocsássák azokat az erőforrásokat, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy az iskolai tantervhez kapcsolódó, meggyőző és oktató jellegű workshopokat hozzanak létre. Az új digitális sorozat első órája azt mutatja be, honnan származik az ételmünk, és miért játszanak a poszméhek olyan fontos szerepet ételmisszerrendszerünkben. A Chartwells ügyvezető igazgatója elmondta: "Tudjuk, hogy még sok munka vár ránk annak érdekében, hogy a fiatalok képzettek legyenek és képessé váljanak a helyes döntések meghozatalára a táplálkozás, az ételmisszer-választás és a fenntarthatóság terén. Az iskolák óriási szerepet játszanak abban, hogy a fiatalok megkapják a szükséges ismereteket, hogy meghozhassák ezeket a döntéseket."

A jelentés legfontosabb megállapításai:

- A tanulók 82%-a kifejezte érdeklődését az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás iránt.
- Az állami iskolák tanulóinak 38%-a fogyasztja el a napi öt adag gyümölcsöt és zöldséget, míg a független iskolákban ez az arány 68%-ra ugrott.
- Az állami általános iskolások 64%-a mondta, hogy szeretne segíteni az otthoni ételkészítésben, de ez az arány a középiskolákban 54%-ra csökkent.
- A megkérdezett tanulók mindössze 25%-a bízik az interneten található, táplálkozással kapcsolatos információkban - még kevesebben (7%) ellenőrzik szakértővel, hogy mit találnak az interneten.
- A tanulók 61%-a aggódik az ételmisszer-pazarlás és annak környezetre gyakorolt hatása miatt.

A Chartwells elkötelezett az iskolák és a tanárok támogatása mellett, és biztosítja számukra azokat az eszközöket, amelyekre szükségük van ahhoz, hogy a fiatalokat vonzó és innovatív módon oktassák, valamint a fiatalokat felvértezi a pozitív döntések meghozatalához

szükséges oktatással, amikor az élelmiszerekről, a táplálkozásról és a fenntarthatóságról van szó. A Chartwells táplálkozásért és fenntarthatóságért felelős vezetője hozzátette: "Ahogyan a gyerekeket megtanítjuk írni és olvasni, ugyanúgy szenvedélyesen szeretnénk megtanítani őket a helyes táplálkozásra - nemcsak az egészségük, hanem a bolygó érdekében is, amelyet örökölni fognak." (Public Sector Catering)

Német bérek

A vendéglátóipar továbbra is a legalacsonyabb bérekkel rendelkező ágazat Németországban, bár az elmúlt két évben jelentős béremelések történtek. A legfrissebb, 2024-es Stepstone bérjelentés sze-

rint a vendéglátóiparban a bruttó éves mediánbér 35 500 euró, amely még mindig az alsó régiót képviseli a bérfelmérések során. A nemek közötti bérszakadék is jelentős, -8,3%-kal (a korrigált érték: -4,5%). A diplomás szakemberek átlagosan magasabb fizetést kapnak, éves bruttó mediánbérük 57 500 euró, míg a nem diplomásoké lényegesen alacsonyabb, 41 000 euró. A pályakezdők éves mediánbére 38 250 euró, ezzel szemben több mint tizenegy év tapasztalat szükséges a bruttó 48 000 eurós éves mediánbér eléréséhez. A jelentés hangsúlyozza, hogy a vállalat mérete is befolyásolja a fizetéseket. Az 1-50 főt foglalkoztató vállalatok éves bruttó mediánbére 33 500 euró, míg az 501-5000 főt foglalkoztató vállalatoknál ez 40 000 euró. A szakácsok éves bruttó mediánbére mindössze 33 250 euró, míg a főszakácsoké 42 000 euró, az étteremvezetőké pedig 38 750 euró. A válaszadók több mint kétharmada (64%) elégedetlen vagy nagyon elégedetlen a fizetésével a vendéglátóiparban. München a 2023-as csúcsváros 56 250 eurós bruttó éves mediánbérével, míg a legmagasabb átlagfizetéssel rendelkező város Garbsen 43 750 euróval. A bérjelentés alapját Németország egyik legnagyobb béradatbázisa képezi, és a 2024-es adatok 921 973 munkavállalótól származnak, 2021 januárjától 2023 novemberéig. Az adatok reprezentatívak az életkor, nem, egyetemi végzettség és gazdasági ágazat szerint, és minden elemzés a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók béradatain alapul.

A munkaerő kereslet alapján még sincs vész

A német munkaerőpiac szakértője, Prof. Dr. Enzo Weber, szerint a jelenlegi elbocsátási szint Németországban az egyik legalacsonyabb, ami nagyban a munkaerőpiaci hiánynak köszönhető. A válla-

latok igyekeznek megtartani alkalmazottjaikat. Bár néhány nagyvállalat tervez tömeges leépítést, az elbocsátások mértéke alacsony. A munkanélküliség november és december között 1%-kal nőtt, de ez részben szezonális munkához köthető. A munkaerőhiány-index 2023 decemberében 4,8-ra emelkedett, míg 2021

decemberében 3,1 volt. A magasabb szám a szűkülő munkaerőpiacot jelzi. Weber hangsúlyozza, hogy a társadalmi változások, mint a mesterséges intelligencia és a gazdaság éghajlatbarát átalakítása, torzíthatják az emberek munkahelybiztonságról alkotott véleményét. Weber szerint a német gazdaság és munkaerőpiac felkészült az esetleges kihívásokra, valamint bízik a szakmai rendszer erejében, mivel sok jövőbeli munkakör olyan készségeket igényel, amelyek már ma is sok embernek megvannak.

Német index

Az Ifo Intézet a német gazdaságról szóló jelentésében aggasztónak találja a megrendelések hiányát az iparban és a szolgáltatási szektorban. Az ipari vállalatok 36,9%-a panaszkodik megrendelések hiányára, míg a szolgáltatók körében ez az arány 32,1%. A vendéglátóiparban a vállalkozások 38,6%-a szenved vendéghiánytól. A munkaerő-közvetítők különösen megérik a megrendelések visszaesését, 54,6%-os aránnyal. Az energiaigényes ágazatokat, például a papír-, fém- és vegyipart, súlyosan érinti a válság, ami hangsúlyozza a gazdasági nehézségeket Németországban.

Marriott

4,7 %-os nettó szobaszám-növekedés. Anthony Capuano a Marriott International elnöke-vezérigazgatója a CNBC Money Movers című műsorában osztotta meg a Marriott International 2023-as növekedési mutatóit. Az el-

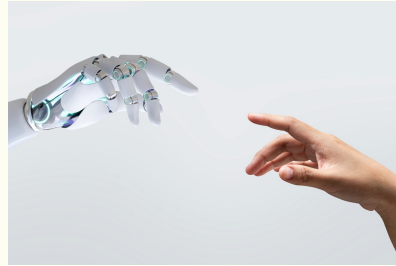
múlt évben rekordot döntöttek az organikus szobák számát illetően, amelyeket 164 000-re növeltek, ami 52%-os növekedést jelent 2022-hez képest. Emellett a portfóliójukhoz több mint 400 ingatlant is hozzáadtak. Az átalakítások is jelentős szerepet játszottak ebben a növekedésben, hiszen a Marriott szobanyitások a 25%-át, míg a 2023-as szerződések mintegy 40%-át tették ki. Ezek az eredmények az utazás rugalmasságát és a tulajdonosok, franchise partnerek közösségének bizalmát tükrözik. A céljuk továbbra is a vásárlói igények kielégítése a legjobb márkák és élmények kínálatával a kategóriában.

A Marriott International 2023-ban erőteljes globális nettó szobaszám-növekedést és rekord évet könyvelhetett el az organikus szerződéskötések terén. A vállalat kiemelte a hotel- és rezidencianyitások és szerződéskötések figyelemre méltó felfutását az ázsiai-csendes-óceáni régióban (APEC), kivéve Kínát, különösen az olyan kulcsfontosságú utazási piacokon, mint Japán, India és Vietnam. Az APEC régióban a vállalat 60 új ingatlannal bővült, nettó szobaszám-növekedése meghaladta a 10%-ot 2022-hez képest. A Marriott 2023 végére tervezett fejlesztései több mint 320 szállodát és 69 000 szobát

foglalnak magukban. A luxus szegmens továbbra is kulcsfontosságú a vállalat növekedésében, ennek is köszönhető, hogy az APEC-ben 2023-ban rekordmennyiségű luxusszállodát nyitottak meg. A Marriott Bonvoy program is hozzájárult a vállalat népszerűségéhez az APEC-országokban, taglétszáma 50%-kal nőtt 2019 óta. A vállalat elkötelezett a kivételes élmények és a régió utazásának alakítása iránt.

AI - MI

Az AI segíthet a szállodák és éttermek hatékonyabb működésében, különösen az előrejelzések terén. A mesterséges intelligencia pontosabb előrejelzéseket tesz lehetővé, amelyek segíthetnek a bevételek ke-

zelésében és a kapacitáskihasználás optimalizálásában. Az előrejelző eszközök, amelyek matematikai modelleken alapulnak, segítenek a készletgazdálkodásban, a személyzet tervezésében és az árképzési stratégiák támogatásában. A mesterséges intelligencia továbbfejlődése azonban még nagyobb pontosságot és valós idejű reakciókat tesz lehetővé a változó körülmények ellenére. A bevételkezelés területén a dinamikus árképzésben is kiemelkedő szerepet játszhat az AI. Az előrejelző eszközök mellett azonban hangsúlyozni kell a digitális átalakulás és tervezés fontosságát az AI hatékony alkalmazásához. A szakértők szerint az AI integrálása a meglévő rendszerekbe növelheti a teljesítményüket és a technológiák felhasználóbarátsága is növekedhet. Azok a vállalatok, amelyek az AI-t stratégikusan alkalmazzák, versenyelőnyre tehetnek szert. Azonban figyelmeztetik az AI-t használókat arra, hogy a technológia csak strukturált és jól tervezett környezetben lehet hatékony, és azok számára, akik még nem értik a digitalizációt, az AI használata nem feltétlenül biztosít hatékony megoldást (food-service.de - a németországi Ascensus Tanács munkatársainak gondolatai alapján).

Lefelé indult?

A Starbucks nehéz időszakon megy keresztül az amerikai piacon. A vállalat adatai szerint 2023 utolsó negyedében csökkentek az eladások és a tranzakciók számának növekedése jelentősen lelassult. A cég a visszaesést a saját mobilalkalmazásával támogatja promóciókon keresztül, például a 3 dolláros csütörtöki és a hét-

végi "buy 1, get 1 free" ajánlatokkal. Emellett a Starbucks az Egyesült Államokban a rossz sajtóval is küzd, mivel a fogyasztók pert indítottak ellenük, állítva, hogy néhány italuk megtévesztő névvel rendelkezik (a Mango Dragonfruit Lemonade nem tartalmazott mangót, a Pineapple Passionfruit Lemonade pedig nem tartalmazott passiógyümölcsöt). A munkaügyi viták is aggodalmakat okoznak, beleértve az alkalmazottak elbocsátását egy szakszervezeti ügyben Tennessee-ben, ami egy országos kampány része a Starbucks üzletek szakszervezeti szervezéséért.

Igazán igényes vendéglátó

A Victor's Fine Dining étterem új foglalási rendszert vezet be a német Perl városában, amely szerint február 1-jétől 250 eurós személyenkénti előleget kell fizetni a foglalásokért. Ingyenes lemondásra legkésőbb öt munkanappal az időpont előttig van

lehetőség. A lépés részben a vendégek gyakori lemondásainak és a magas költségek fedezésének köszönhető, amit a Michelin-csillagos séf, Christian Bau az ételek áfaemelésével is magyaráz. A cél az, hogy a vendégek jobban értékeljék az exkluzív élményt. Megjegyzendő, hogy Bau az a séf, aki Alain Ducasse magasrangú német kitüntetésének 17 fős díszvacsoráját főzte - némileg pályája megkoronázásaként.

A McWin továbbra is nyerő

A Sticks 'n' Sushi cég jövőbeni többségi részvényese a McWin Capital Partners lesz, Európa jelenlegi legnagyobb F&B befektetője. A társaság, melyet Henry McGovern vezet, beleegyezett a dán éttermi márkába történő be-

fektetésbe, ezzel lezárva a Maj Invest magántőke-befektető részvételét. A Sticks 'n' Sushi a 2023 júniusáig tartó pénzügyi évben 25 egységgel 105 millió eurós árbevételt ért el, és jelenleg 27 üzlettel rendelkezik (3 Berlinben, 12 Nagy-Britanniában és 12 Dániában), további nyitásokat tervezve 2024 májusáig.

Kolbász siker

A német Extrawurst cég története Lüdenscheidből indult egy pulttal. Mára már viszont évente 1 millió kolbászt és 100 000 kg sült krumplit értékesít, és jelen van már Koreában, az Egyesült Királyságban és Mexikóban is.

Az alapító Lothar Hagebaum 40 évvel ezelőtt egy karácsonyi vásáron kezdte el az üzletét, és az Extrawurst azóta is folyamatosan növekszik. A vállalat éves árbevétele 2023-ban 7,1 millió euró volt, és jelenleg 27 egységgel rendelkezik. A franchise-rendszer 2007-ben indult, és jelenleg tizenegy franchise-tulajdonos működteti saját

Extrawurst bódéját. Az Extrawurst dinamikusan terjeszkedik az Egyesült Királyságban "Moneymaker German Bratwurst" franchise nevű üzletével és Koreában is az élelmiszer-kiskereskedelemmel. A vállalat vezetése optimista a jövőt illetően, és elégedett a növekedéssel és az átlagos bevételek emelkedésével.

Ezévi trendek

Az erlangeni Michael Müller Verlag metatanulmánya a 2024-es utazási trendekről bemutatja, hogy az idei évben a digitális média és mesterséges intelligencia támogatású eszközök, valamint a délkelet-európai és kelet-mediterrán úti célok egyre

növekvő népszerűségnek örvendenek. A tanulmány az internetes keresőmotorok adatait, valamint a fiatalabb generációk foglalási szokásait is elemzi. A 2024-es utazási trendek között kiemelkedik a függetlenség fontossága, a digitális média és mesterséges intelligencia szerepe, a "rezonanciaturizmus", az európai és német úti célok népszerűsége, a workation trendje, az egyedi szálláshelyek iránti kereslet, és az egyedi és szokatlan élményekre való vágy. A tanulmány hangsúlyozza az utazók igényét a könnyű tervezésre, hiteles élményekre és személyre szabott ajánlatokra.

Mégis az OTÁk?

Az online utazási irodák (OTA-k) és a szállodák közvetlen foglalásai közötti verseny megváltozik az OTA-k növekvő marketingkiadásai miatt. A közvetlen foglalások részaránya csökkent, az OTA-k pedig erősítik erőfeszítéseiket a vendégek és fogla-

lási élmények feletti ellenőrzés megszerzése miatt. A szállodák közvetlen foglalásai 2023-ban 38%-ot tettek ki, enyhe csökkenést mutatva az előző évi 39%-hoz képest. Az OTA-k növekvő költségei hatására a szállodák számára kihívást jelent az ellenőrzés megtartása. A verseny a kulcsfontosságú keresőkifejezésekre terjed ki, és az egy kattintásra jutó költségek emelkednek, különösen a Google hirdetések és a Metasearch esetében. Az OTA-k stratégiai közvetett foglalások növekedéséhez vezetnek, és a szobaéjszakák számában is jelentős elmozdulást eredményeznek. A szállodatulajdonosoknak technológiai megoldásokra, például AI-vezérelt személyre szabott élményre és prediktív analitikára kell összpontosítaniuk, amikkel jelentős fejlődés várható. A jövőben élesedik a verseny a vendégek hűségprogramokba csábításában és a figyelem az utazási preferenciák ellenőrzésére összpontosul. A technológia jelenti a szállodai iparág növekedését, de a verseny és a változásokra való gyors reagálás kihívások elé állítják a szállodákat. Azok, akik nem lépnek fel a legújabb technológiával, kockázatot vállalnak a verseny és a jövedelmezőség terén.

Wolfgang Puck, a világhírű osztrák séf képviseli a kulináris kifinomultságot Kaliforniában. Kalifornia egyedülálló gasztronómiai élményeket kínál, ahol az étel és a művészet határai elmosódnak. Az Ifo Intézet jelentése szerint Kalifornia rendelkezik az Egyesült Államok legtöbb

Michelin-csillagos éttermével, és kiemelkedő szerepet játszik a fenntartható gasztronómiában. Az évszakok sokfélesége és a friss, helyi alapanyagok hangsúlyozzák Kalifornia változatosságát. Wolfgang Puck, mint a kaliforniai konyha ikonja, kiemeli az étel és a bor szoros kapcsolatát, külön hangsúlyt fektetve Sonoma megye és a Napa-völgy világhírű borvidékeire. A mexikói gyorsételeket kínáló ételkocsik és éttermek elterjedtek az utcákon és a strandokon, és sokan közülük többet kínálnak, mint a híres sajtos nachos. A tacók, burritók és enchiladák remek hús- és haltöltelékekkel és finom ízű salsákkal rendkívüli ételekké váltak. A Michelin-csillagos Taco María étterem Costa Mesa-ban mexikói konyhájával híressé vált, azonban 2023. július végén hirtelen bezárták. Másrészről a San Franciscóban található Californios továbbra is Michelin-csillagos mexikói konyhát kínál, sőt, két csillagot is kapott. A kaliforniai kulináris élmény azonban nem csak a Michelin-csillagos éttermek miatt gazdag, hanem a különféle kulturális hatások miatt is, beleértve a mexikói, ázsiai és európai hatásokat. A sztárséf az éttermi kínálatát a szezonális és saját gazdaságán termett friss alapanyagokra építi. A kaliforniai táplálkozási kultúra központi eleme a jó, egészséges étkezés, különösen az aktív életmódot élő kaliforniaiak körében. Kalifornia egy olyan hely, ahol az étel nem csak étel, hanem kreatív kulináris művészet is.

Trendek az Accor szerint

Az Accor Business of Travel jelentése kiemeli az idei év legfontosabb rendezvény- és utazási irányvonalait:

1. Személyes találkozások visszatérése: A pandémia után a személyes rendezvények iránti igény nőtt. A vállalatok ismét növelik az üzleti utazások költségvetését, és a személyes találkozásokat prioritásként kezelik.
2. Fenntarthatóság: A környezeti aggodalmak növekedése miatt a vállalatok és utazók egyaránt összpontosítanak a fenntarthatóságra. A szén-dioxid-kibocsátás csökkentése vállalati és utazási döntések meghozatalánál is fő szempont.
3. Bleisure és Gen Z: A "bleisure" (az üzleti és szabadidős utak egyesítése) trendje erősödik, és különösen a Z generáció és fiatalabb munkavállalók körében népszerű. Az üzleti utakat hosszabbítják meg és ezzel integrálják a szórakozást a munkaútba.
4. Wellness és jólét: Az utazók egészségtudatosabbak, és a wellness élményekre, valamint a jólét szolgáltatásokra helyezik a hangsúlyt. A vendéglátóknak holisztikus wellness ajánlatokat kell nyújtaniuk.
5. Technológiai váltások: Bár a technológia kulcsfontosságú a foglalásoknál, az emberek még mindig inkább a személyes találkozókat preferálják. A technológiának emberközpontúnak

kell lennie, és támogatnia kell az emberi kapcsolatokat.

Bye-bye pubs

Tovább folytatódik a "pub halál" az Egyesült Királyságban. 2023-ban az Egyesült Királyságban 509 kocsmát zárt be, ami több mint 6000 munkahelyet jelentett. A British Bar and Pub Association (BBPA) szerint legfőképp a magas energiaszámlák, Európa

legmagasabb söradója és az ÁFA-kedvezmény hiánya miatt zárták be őket. A becslések szerint 2023 végére az országban még mindig mintegy 45,300 kocsmát működtet, ami közel 1/4-del kevesebb az 2000-ben mért számnál. Az ipar kormányzati támogatást sürget, beleértve a söradó és az ÁFA csökkentését. A BBPA hangsúlyozza, hogy a kocsmák bezárása nemcsak gazdasági veszteséget, hanem kulturális értékek elvesztését is jelenti a közösségek számára.

Elismert turizmus

A Demoscopico Közvéleménykutató Intézet felmérése alapján az európai turisztikai elismertség területén Olaszország áll az első helyen 109,1 ponttal. Ez komoly elismerés még akkor is, ha a felmérés jobbítást ja-

vasol a szociális média intézményi felhasználása területén. A felmérésben Olaszországot Spanyolország és Németország követik. A regionális turisztikai rendszerek elismertsége alapján az öt mért mutatóból Olaszország három területen van az első helyen (desztinációkeresés, népszerűség, desztinációbizalom) és második helyen áll a fogadási struktúrák szintjének értékelésében.

Veszélyes szakma

Letartóztatták Kenya volt turisztikai államtitkárát, Najib Balala-t két korábbi szintén magas rangú tisztviselővel együtt. Tíz rendbeli korrupciós bűntény a vád ellenük, köztük közbeszerzési csalás és közalapok csalárd eltulajdonítása. A fő vád-

pont, hogy az állami alapokból csalárd módon került átutalásra 54 millió dollárnak megfelelő összeg az Utalii College nevű felsőfokú képzőintézmény tengerparti részlegének létrehozására. Összesen 16 embernek a fogvatartására került sor. A vádak súlyosbítja egy 118 millió dolláros kifizetés egy másik képzőhely létrehozására és 25,5 millió dolláros kifizetés a fenti ügyeket kezelő műszaki tanácsadási tevékenységre. Balala nagyon elismert turisztikai szakember, vezette az UNWTO igazgató tanácsát is. Megjegyzendő, hogy hasonló történet már Walter Mzembi-vel, Zimbabwe Turisztikai és Vendéglátóipari

miniszterével, akit reputációja lerombolása után végül ártatlannak találtak, valamint a Maldív-szigetek több korábbi turisztikai minisztere is letartóztatásra került.

Randstad - HORECA

A Randstad januárban közzétette idei HR trendjeit, melyben 13 szektor, köztük a HORECA is szerepel. Ebben a szektorban a megkérdezett 12 vállalat nem fog nettó árbevétel csökkenéssel számolni az idei évben, 58%-uk növekedést prognosztizál, 25%-uk stagnálást vár, a maradék 17% pedig még nem tudja. Az összes válaszadót tekintve 4-10% közötti nettó árbevétel növekedést várnak,

ami megegyezik a HORECA szektor várakozásaival. Az összes megkérdezett körében 2024-ben a következők jelentik majd a legnagyobb kihívásokat: a magas infláció miatt megnövekedett bér- és üzemeltetési költségek, továbbá munkavállaló veszteség a bérinfláció miatt. Ezek a tényezők fokozottan nagy kihívást jelentenek a HORECA szektorra is.

Munkaerő-állományt vizsgálva a HORECA szektort képviselő válaszadók 33%-a számol növekedéssel és 31%-uk csökkenéssel. Az összes iparágat vizsgálva a 31%-os csökkenés a legnagyobb mind közül, míg a 33%-os növekedés csak 7. helyen szerepel. A fluktuáció ebben az évben a HORECA szektorban lesz a legmagasabb. Legnagyobb arányban (64%-ban) 30% feletti lesz ez a mutató idén, ami különösebb meglepetést nem okoz a szektorban. Az új munkaerő felvételének okai az üzleti növekedés, a vállalat országos vagy nemzetközi növekedése, illetve az új készségekre való szükség. A legnagyobb HR kihívások az új munkavállalók bérezésével, a meglévők megtartásával és az alkalmazottak elkötelezettségének megőrzésével kapcsolatosak. Ezeket leginkább fizetésemeléssel továbbképzésekkel és rugalmasabb munkavégzési lehetőséggel igyekeznek megoldani a munkáltatók. 2023-ban a cégek nagyobb mértékben adtak fizetésemelést, mint terveztek - legnagyobb arányban 11-15% közötti növekedés volt tapasztalható. Ebben az évben átlagosan kevesebbet fognak emelni a bérköltségeken, azonban az emelés mindenhol várható lesz. A HORECA szektorban javarészt 6-10% közötti béremelést terveznek, viszont a válaszadók 42%-a tervez 11-15% közti fizetésemelést. Ez az arány a szállítmányozás és logisztika szektor után a második az összes szektort nézve. A munkavállalók minden szektorban magasabb béremelésre várnak, mint amennyit a munkavállalók terveznek.

A vállalatok legnagyobb vonzereje 2024-ben ugyancsak a versenyképes bérezés és a munka-magánélet egyensúlyt biztosító tényezők lesznek. Azonban a munkahely-váltáskor a legfőbb érvek a fizetés mellett a jobb karrierépítési lehetőségek voltak. Ezek alapján feltételezhető, hogy a rugalmas munkarend mellett a munkavállalóknak az átláthatóbb és egyértelműbb karrierépítési lehetőségeken lenne érdemes dolgozniuk, hogy legjobb munkavállalóikat megtarthassák.

A jelentés kitér a Mesterséges Intelligencia (MI) helyzetére is. A válaszadók szerint a következő területeken fogják alkalmazni az MI

adta eszközöket: adminisztráció (58%-uk fogja alkalmazni), marketing és reklám (38%), ügyfélszolgálat és support (38%), pénzügy és könyvelés (35%) és HR menedzsment (32%). A legnagyobb kihívást az MI alkalmazásakor a kevés hozzáértő szakember fogja jelenteni, illetve ilyen rendszerekben tárolt adatok biztonságának és bizalmasságának kezelését. Ha a HORECA-ra fókuszálva próbáljuk ezeket a trendeket levetíteni, akkor a nagy hotelláncok back-office folyamatain kívül nehéz lesz elképzelni ezeknek az újításoknak a térnyerését. Mivel ezek megjelenő új technológiák a hasznosságuktól függetlenül az alkalmazásuk rendkívül drága lesz, amit nehezen tudna kigazdálkodni a KKV-k által dominált szektor.

Uniós hírek

Elvárások az új európai vezetés számára

Az European Federation of Food, Agriculture, and Tourism Trade Unions (EFFAT) közzétette a júniusi uniós választásokra vonatkozó kiáltványát, amelyben többek között a fenntartható uniós élelmiszer- és

vendéglátóipari rendszereket szorgalmazza. Ennek érdekében felszólítják a Bizottságot, hogy indítsa újra a Fenntartható Élelmiszeripari Rendszerek Keretrendszerének (FSFS) kezdeményezését, és alkalmazzon holisztikus megközelítést, amely az emberek és a környezet érdekében működik. A fenntartható élelmiszeripari rendszernek támogatnia kell a minőségi munkahelyek létrehozását és a kollektív tárgyalások megerősítését a mezőgazdaságban, az élelmiszertermelésben és a vendéglátásban. Hangsúlyozzák, hogy az élelmiszer-rendszer fenntarthatóságáról szóló narratívák középpontjában az embereknek kell állniuk, nemcsak mint fogyasztóknak, gazdálkodóknak vagy munkaadóknak, hanem mindenekelőtt, mint az agrár-élelmiszeripari dolgozóknak, akik jogokat és védelmet érdemelnek. Felszólítják a Bizottságot, hogy fejezze be a "Farm to Fork" stratégia végrehajtását is. További kérések között szerepel a munkaerő-közvetítőkről és az alvállalkozói láncok tisztességes munkafeltételeiről szóló uniós irányelv, a dolgozó emberek számára eredményes igazságos átmenet és egy igazságosabb közös agrárpolitika kidolgozása.

Tolják a bringát

2024. január 30-án az Európai Közúti Igazgatók Konferenciája (CEDR) elnöke részt vett egy

magas szintű uniós konferencián, amelynek középpontjában az Európai Kerékpáros Nyilatkozat és az európai kerékpáros politika kialakítása állt.

A konferencia során több kulcsfontosságú témával is foglalkoztak, mint például a kerékpáros adatok, a turizmus és a multimodalitás, az ipar és a gazdaság, valamint a befogadás és az egészség. Az elnök részletesen beszélt a biztonságos kerékpáros környezet fontosságáról és a kerékpáros infrastruktúra uniós finanszírozásáról. Azoknak a stratégiáknak, amelyek lehetővé teszik, hogy az EU a lehető legjobban kihasználja a kerékpározásra szánt korlátozott költségvetését, világos jövőképet és politikai célkitűzéseket, adatalapú döntéshozatali folyamatokat, valamint egyértelmű beruházási terveket és prioritásokat kell tartalmazniuk. Ezen túlmenően a kerékpárforgalmi hálózat rendszeres karbantartása kiemelkedően fontos, különösen az előregedő infrastruktúrával és a szükséges innovációval kapcsolatban. A CEDR továbbra is teljes mértékben elkötelezett az utak és kerékpárutak biztonságának és fenntarthatóságának javítása mellett, és a kerékpárt teljes értékű közlekedési módnak és a teljes közlekedési hálózat szerves részének tekinti (Conference of European Directors of Roads).

Fogyasztóvédelem a repülésben

Az ACI Europe, a BEUC, a European Passengers Federation, az ECTAA és az uniós utazási szakemberek közös nyilatkozatot adtak ki, amelyben felszólították a Bizottságot, hogy "a felülvizsgálatra benyújtott intézkedések értékelése során - bármilyen politikai nyomástól függet-

lenül - gondosan mérlegelje az esetleges versenyellenes hatásokat". Amennyiben komoly aggályok merülnek fel, a Bizottság nem zárkózik el a rendelkezésére álló eszközök alkalmazásától, beleértve azt is, hogy az ilyen összefonódásokat a közös piaccal összeegyeztethetetlennek tekinti, vagy jelentős korrekciós intézkedéseket követel.

Az európai belső légit közlekedési piac figyelemre méltó uniós sikertörténet. Az elmúlt évtizedek során a liberalizáció olcsóbb, biztonságosabb és átfogóbb légi összeköttetéseket eredményezett az egész EU-ban. Ennek hátterében nagyrészt a légitársaságok közötti erőteljes verseny állt, amelyek szolgáltatásaik fejlesztésével és javításával folyamatosan arra törekedtek, hogy felülmúlják versenytársaikat. Most az európai légit közlekedési ágazat válaszüthöz érkezett. Sorozatos fúziók révén nagy és egyre dominánsabb légitársasági csoportok alakultak ki. 2005-ben az 5 legnagyobb európai légitársasági csoport már az EU-n belüli forgalom 47%-át tette ki, és ez az arány 2024-re 73,5%-ra fog nőni. A koncentráció most még jelentősebben fog növekedni, mivel az Európai Bizottság

jelenleg számos felvásárlást vizsgál, vagy ezek megvalósulása van kilátásban. A légitársaságok konszolidációs hulláma drasztikusan korlátozhatja a versenyt több ezer járat esetében, így nagyobb mozgásteret adva a piacot uraló szereplőknek, hogy az európai utazók kárára fejlesszék és visszaéljenek pozícióikkal. Az a tény, hogy számos európai repülőtér zsúfolt vagy zsúfolttá fog válni, valamint az elavult uniós repülőtéri résidőkiosztási szabályok csak tovább fokozzák ezeket az aggodalmakat.

Más piacokon, például az Egyesült Államokban a nagyfokú konszolidáció és az ebből eredő versenyhiány magasabb árakhoz, rosszabb minőségű szolgáltatásokhoz és kevesebb elégedett légi utashoz vezetett. A Columbia jogi professzora, Tim Wu nemrégiben úgy fogalmazott, hogy "minél nagyobbak a légitársaságok, annál rosszabbak lesznek ". Nemrégiben egy amerikai kerületi bíróság a fogyasztókra nézve hátrányos következményekkel járó aggályok miatt megakadályozta a JetBlue és a Spirit tervezett fúzióját. Az Egyesült Államokban a konszolidáció azonban máris károkat okozott az összeköttetésnek, a helyi közösségeknek és a fogyasztóknak. Ugyanakkor a légiközlekedési ágazatban a nagy amerikai légitársaságokat ünneplik, mert történelmi magasságú haszonkulcsokat értek el. Az EU még elkerülheti ugyanazokat a hibákat. Üdvözlendő fejlemény, hogy a Bizottság elfogadta a résidőkkel kapcsolatos korrekciós intézkedések korlátozott alkalmazhatóságát (Travel Daily News).

Zöld viták

Jelenleg is folynak a jogalkotási viták az EU zöld követelésekre vonatkozó javaslatáról, egy olyan irányelvről, amely a környezeti állításokra és címkékre vonatkozó új igazolási és kommunikációs szabályokat állapítana meg. A tagállamok közötti megbeszélések még csak most kez-

dődtek de néhányan máris aggodalmukat fejezték ki a tervezett túlzott szankciókkal kapcsolatban. Emlékeztetőül: a javaslat szerint a jogsértés 12 hónapos eltiltást vonna maga után a közbeszerzési pályázatokról. Az Európai Parlamentben néhány parlamenti képviselő is aggodalmának adott hangot, hogy ez a szankció nem arányos.

Az Európai Parlamentben jelenleg az a legvitatottabb kérdés, hogy hogyan lehetne létrehozni egy működőképes előzetes jóváhagyási eljárást. A javaslat szerint minden állítást és címkét nemzeti szinten ellenőröknek (magánszervezeteknek) kell előzetesen jóváhagyniuk, mielőtt azokat a fogyasztókkal közölni lehetne, ami jelentős nehézségeket okozhat a követeléseket megfogalmazó vállalatok számára.

A Parlamentnek március végéig kell kialakítania álláspontját, míg a Tanács júniusban szeretne megállapodásra jutni. Amint mindkét intézmény kialakítja álláspontját, megkezdik a tárgyalásokat, ami azt jelenti, hogy a végleges megállapodás az év végére megszülethet.

